Віктор Грабовський

НЕ ПЛОТЬ, А ДУХ ЖИВОТВОРИТЬ!

Епіграфом до своєї “книги любові” Світлана Алексієвич узяла тривіальне речення з “Любові” Малларме: “Плоть сумна, на жаль”. І завдяки камертону розкрила суть не тільки російської дійсності ХХ століття, а й особисту. Адже йдеться не лише про фізіологію – про значення Любові в житті людини.

Тієї навіть істоти, яка не здатна ні любити, ані покохати… Ба й молитися бодай за те, аби звідати почуття, у якому, за авторкою, “зникаєш, як у смерті”…

“А навіщо молитися, коли моє зітхання легко замінить і найщирішу молитву?” – збентежив нещодавно колег багатообіцяючий поет. Молодий талант, либонь, цілком випадково довідався, що найважливішою властивістю людського зітхання є миттєве поєднання психічного буття макро- та мікросвітів, отож і поспішив поділитися здобутком… Адже якби схотів “копнути глибше”, себто зацікавився своїм “відкриттям” по-справжньому, то неодмінно дізнався б, що вчинив таки легковажно. Бо коли поряд зі звичною механікою так владно заявляє про себе психомеханіка, то, мабуть, не випадає гуманітаріям притьмом заперечувати вагу власної свідомості у Високому спілкуванні.

Проте в українському літературознавстві не все так просто… Симпатична нобеліантка викликала непідробне захоплення в декого з наших наукових критиків саме чорно-білим зображенням людських стосунків у своїх творах. Тим паче що безапеляційно заявила: слід убивати не людей, а ідеї. Мовляв, якби не було ідей (нелюдських?), то й ніякої шкоди людям не було б…

Але як же нам, бідолашним, розрізнити, де ідея корисна, а де шкідлива?! Адже ще якихось півтораста років тому ідея стосовно ширяння над землею предмета, важчого за повітря, вважалася не просто безглуздою та шкідливою – грішною… То що вже казати про комп’ютери, телевізію, міжпланетні перельоти?

Де тут шкода і де добро?! Тим паче що Сам Христос – Богорівна Ідея!

Та з убиванням ідей у нашому занадто прагматичному світі, можливо, й не було б особливого зла, якби не апологети отих убивств… Адже щойно заклик пролунав, як одразу й відгукнулися! Виявляється, забута чорно-біла світлина таки вартісніша, ніж кольорова! Контраст – ось атрибут художності.

Мало сказати, що те “відкриття” – давно вже минулий період етично-естетичного літературознавства. Хоча й промовчати не випадає… Тим паче що “Всесвіт” устиг надрукувати, на жаль, досить неохайно перекладений фрагмент із наступної “книги любові” Світлани Алексієвич, інтродукція котрої прикметна ліричними постулатами – саме про що написано:

Про те, що в любові людина шукає те ж, що на війні і в злочині.

Про те, що в любові зникаєш, як у смерті.

Про те, що не можна звикнути до думки, ніби все вичерпується межами нашого життя. (Усього їх – на понаджурнальну сторінку, але зацікавила нас не фактографічна, ба саме художньо-світоглядна концепція книжки “Дивний

олень вічного полювання" Світлани Алексієвич, українки за походженням, білоруски за офіційними документами і росіянки за своєю ментальністю).

Так от, Учення Живої Етики послідовно наголошує, що саме глибоке зітхання людини закономірно супроводжує одвічну дію психічної енергії, завдяки якій відбувається те, що релігія називає істинною Божою Благодаттю – єднання помислу й людської душі зі Святим Духом. Але ж хіба розумно відкидати при цьому значення людської свідомості?! Тим паче що саме розширена свідомість і сприяє такому – справжньому! – ***святові спілкування***.

Отож якби ми, послушники мистецтва слова, укупі з усім людством трішечки уважніше поставилися до тих незліченних скарбів, якими наділила нас Матінка Природа, то, либонь, давно спромоглися б якось "намацати" чимало поки ще таємних, але вельми корисних якостей психічної енергії. А намацавши – відповідно мудро застосувати.

Звичайно, Природа мудро передбачила непослідовність людську, тому й подбала про незрушну цілісність Космосу, заздалегідь уможлививши надійний психофізіологічний контакт людини і Всесвіту: виділення секрецій нашого організму фіксуються на всіх належних рівнях. Але це зовсім не означає, що ми позбавлені певної участі у власній долі. Навпаки, саме завдяки психічній енергії кожна індивідуальна – розширена! – свідомість має змогу націленою, чіткою думкою брати посильну участь у роботі як Сонячної системи, так і Космосу.

Слушно сказати навіть, що психічна енергія взагалі відіграє вирішальну ролю в нашому пощоденні. Учені, котрі говорять про підсвідомість, мозкові та нервові рефлекси, як і про телепатію чи тваринний магнетизм, ясна річ, мають на увазі одне й те ж явище – психічну енергію. Проте це словосполучення чомусь ніби відлякує їх… Уривки величного знання, просочуючись із досить відомих джерел, самі напрошуються в єдине русло, та, либонь, традиційна марновірність заважає науковцям узагальнити давно відомі факти.

Так само дуже часто ми ніби знаємо потрібне слово, проте не можемо ні пригадати, ні вимовити його. Десь у глибині свідомості крутиться те поняття, а от на поверхню ніяк не виринає… Тож якраз оцієї слушної миті й найгостріше відчувається глибина свідомості! Не сірі звивини мозку, а таємниче сховище пам'яті становить її запаси: це і є ота Чаша про яку прадавня легенда мовить, що в ній лежить крилате немовлятко…

Таким ось робом старовинна мудрість і нагадує людині про початок її свідомості. Точніше – про саме зачаття!

Проте без участі-подиху психічної енергії воно було б неможливе…

Чимало могли б розповісти про властивості психічної енергії майстри художньої літератури. Бо вряди-годи важко не помітити ніжно-блакитного світла, що ллється з-під пальців на текст, а чи білої іскринки, що проскакує рядком, який необхідно викреслити… Атож-атож! Адже кожне справді зцілюще слово таїть у собі неабиякий заряд життєдайної психічної енергії!

Уважний читач одразу ж не лише відчуває її, а й трішечки переймається живлющою тією силою… Навіть ніби надихається нею! Саме звідси й походить ненависне декому слово *надхнення*, що нібито тхне чимось надто неприйнятним для особливо талановитих… Але запах озону неможливо сплутати зі смородом естетичного запустіння. Саме тому, либонь, слід якнайчастіше прочиняти вікно – як у сонячний, так і в зоряний світи. У невичерпний, безмежний океан психічної енергії!

Таж наймужніші витязі царини мистецтва слова, усвідомлюючи належну неподільність мислеобразу-чину та психічної енергії, недарма стільки сил віддають культурі мовлення! Тим паче що торішній першовересневий день укотре вже засвідчив: українські телеведучі не розрізняють найпростіших,

загальнозрозумілих, суто шкільних понять, зокрема значення слів *дзвінок* і *дзвоник*. Хоча нема жодної заковики в їхньому розрізненні!

Але що тоді казати про слова насправді "вищої матерії"? Якщо навіть понадпівстолітня боротьба кращих із нашого письменства – від Олеся Гончара до Григора Тютюнника – проти вислову-кальки (з російської мови) *об'єкт (людина) знаходиться* й подосі не увінчалася належним культурній спільноті успіхом! І це тоді, коли рідна мова пропонує відповідники, які не тільки спрощують, а й урозмаїтнюють оповідь.

Та вже зовсім дивовижна доля у слова *заворушення*! В українській мові воно має значення *збройного повстання*. Зі стріляниною, захопленням різних установ та всіма іншими добре знаними наслідками. А що чуємо з екранів ТБ? Щойно розпочалася десь політична акція – заворушення! Побили поліціянта – заворушення! Кинули петарду під вельможні колеса – те саме… Розпочинаючи з відомої демонстрації під ВР – у нас одні лише заворушення! Хоча навряд, щоб у цьому випадку грала свою неприглядну ролю звичайна малограмотність… Явно видніють "пальці" невтомного маніпулятора свідомістю електорату.

То хіба не тому й голосуємо за першого-ліпшого блазня, що найбільше боїмося майбутнього?! Хоча воно й залежить лише від наших виборчих голосів. Адже чітко знаємо, що чия мова, того й влада! Тим паче що нема жодної держави на планеті, у якій сперечаються про значення державної мови!

Таж не має повторюватися те, що не мусить повторюватись! Невже не досить народові кривавого суржика?! На те й дана державі нашій унікальна мова, щоб її об'єднати на засадах естетики та Спільного Добра.

У якій іще країні, окрім нашої, відчуєш настільки нехлюйське ставлення до культури слововживання?! То що вже побиватися про занедбання дисципліни мислення чи надзвичайно потрібного знання стосовно національної психічної енергії, якщо навіть лексика поетичного тексту хибує на ті самі огріхи, що й побутове мовлення? Але хіба ж не це останнє культивує ТБ?!

Тому, шановний друже, мусимо по-козацьки тримати кругову оборону. Війна ж бо точиться не тільки за нашу культуру, нашу мову, нашу державу: це свята війна за Торжество Господніх Заповідей. Батько брехні понад усе прагне розтоптати саме Їх. Тож і пнеться зі шкіри, щоб очорнити, знекровити все, що тягнеться до світла Істини… Чи можемо підігравати йому в час, коли вирішується, бути чи не бути Україні на шляху до Правди?!

Але дехто йому все ж таки підігрує! І досить успішно. Проте, відкидаючи Красу як рятівне коло в океані бездуховності, обираємо що?! Тло контрасту?!

На противагу меланхолійній російськомовній Світлані Алексієвіч, герой поета-фронтовика АТО Бориса Гуменюка з позивним "Давид" вірив у вічне життя… Зрештою, щоби схилитися до тези про вичерпність Ідеї лишень одним життям, потрібно послуговуватися геть затьмареним розумом. Адже енергія не зникає і не виникає, як заповів іще Ньютон, а лиш перетворюється з одного виду в інший. Отже, той чи той автор, плекаючи відмінну думку, вважає за можливе свідомо не претендувати в плоті своїй навіть на енергетичний імпульс?!

Несповідимі шляхи Господні… А що як саме у зв'язку з цим і забаглося Гуменюкові "дати прикладом у зуби всій сучасній літературі"?! (УЛГ, серпень). Хоча таке припущення алогічне. Надто жахне беззаконня війни змушує автора все ж таки вдаватися лише до криваво-чорно-білого змалювання дійсності…

Але ж навіть у цій, нашій рідній кривавиці вряди-годи щастить розквітати трояндам кохання! Таки на вічну заздрість умирущій плоті… Адже недарма запам'ятав народ, що ідеальне кохання утверджується на небесах?!

Своєю чергою один вельми маститий літератор, бажаючи висловитися найточніше, нещодавно підкреслив: “Автор **затявся** вилучати поетизми, як апендикс, зокрема, у розділах від біографа стилістика жорстка до аскетизму…”. Літературознавець, мабуть, хотів сказати: “Автор *заповзявся* вилучати…”, бо йдеться у його тексті саме про аскетизм, але сказав цілком протилежне…

Та що найголовніше: на жаль, а чи на щастя, вилучати наш апендикс – **резонатор психічної енергії людини** – украй небажано в будь-якому разі. Адже збагнімо врешті-решт ненависну атеїзмові елементарну істину: ну просто нема, бо й не може бути в людському організмі жодної зайвини.

Бог не був асистентом у марксистської професури…

Але – скажемо слідом за французами – таке життя! Укладені з дитинства поняття в наші мізки чомусь аж ніяк не вивітрюються з часом… Тому й надто легковажно не лише продукуємо тексти, позбавлені довершеності думки, (отже й цілющої психічної енергії!) а й чимдуж примножуємо вихолощені штампи. Як у художній літературі, так і в щоденному побуті, й офіційній політиці…

Ось такечки з усією очевидністю й переконуємось у вельми значних “недохопах”, як мовить академік Віталій Дончик, української горе-педагогіки: наскільки відсталі в нас дитячі садочки, настільки й занедбані середня та вища школи. Хоча й уряди не стомлюється обіцяти народові занадто довгождане благополуччя. Звичайно, завтрашнє. Але ж на якому фундаменті воно стоятиме, якщо школа взагалі не навчає мислити?! До того ж мислити не тільки творчо й цілеспрямовано, а й патріотично. Задля того ж таки Спільного Добра!

…Нині вже неможливо твердити, що зовнішні умови життя – достеменне відображення свідомості. Здавалося б, істина ця не тільки відома всім, а й освячена віщим огнем нашої Визвольної Вітчизняної Війни проти російського агресора, позначена на тілах і душах її Героїв. І що ж?! Якщо все залишається так, як і було, а на душу народу (його мову!) накинуто зашморг надто черствої погорди?! Отже, це й означає: потрібно все розпочинати спочатку.

Наша пісня ще не доспівана…

Звичайно, розум вагається, проте свідомість явно торжествує! І в цьому немає жодної суперечності: просто йдеться про поверхню та суть. У який бік повернути найліпше? Але ж навіть розумна дитина скаже – до суті.

Плоть – не просто сумна. Обездуховлена плоть – оскаженіло навіженна. Саме таку й спостерігаємо на своїх південно-східних рубежах. Неймовірно важко Духові переборювати її атавістичні рудименти. Проте вкрай необхідно! Адже на Землі ми не самі по собі… І саме тому як законні духовні спадкоємці спільного Космічного Блага відчуваємо своє святе покликання виконати “призначення України” (Ю. Липа).

Тож ніщо не перешкодить українцям обновити свідомість. Тим паче що Вищий Розум Безмежжя Всесвіту Своєю Живою Етикою закликає мислячі земні таланти не ридати над утраченими можливостями, а мужньо, наступально кооперуватися на засадах унікальних можливостей психічної енергії. Тому хай ніхто не сумнівається у спроможності Української Мови (отже й мистецтва слова) об’єднати народ у культурну, чітко мислячу, поступову націю! Адже хіба не козацька нація володіє найпотужнішою психічною енергією?!.

Народна пісня – найправдивіше й найкрасномовніше тому потвердження.

Отримано 31 березня 2017 р. *м. Київ*